

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та планування бізнесу

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»

**на тему: «ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ
ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Петруняк Світлана Василівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

Подмазко Олексій Михайлович _____

ОДЕСА - 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Інвестиції відіграють ключову роль в розвитку економіки. Сучасні політичні реалії України диктують потребу в орієнтації держави на політику залучення коштів як в країну в цілому, так і в окремі її регіони. Стимулювання інвестицій в першу чергу спрямоване на виникнення у інвесторів мотивів для інвестування. У свою чергу, оцінка інвестиційної привабливості потенційного об'єкта інвестування є першим кроком у прийнятті рішення про інвестиції.

Кожен регіон України спрямований на підвищення інвестиційної привабливості, адже кожен бізнес спрямований на збільшення виробництва, підвищення конкурентоспроможності та розширення нових ринків збуту. Одеський регіон, як найбільший регіон України, має найбільшу площину можливостей для розвитку туристичної, логістичної, рекреаційної, аграрної, виробничої тощо галузей економіки, що, в свою чергу, робить його більш привабливим з точки зору залучення інвестицій. Тому коректна та професійна оцінка інвестиційної привабливості території та, за потреби, вирішення поточних проблем, значно вплине на залучення інвестицій в майбутньому.

Проблематиці теми інвестиційної привабливості присвячено ряд робіт зарубіжних і українських вчених: Андрейченко А.В. [67], Бланк І.А. [4], Ландарь І.В. [56], Нікольчук Ю.М. [39], Подмазко О.М. [69], Усов М.А. [3] та інші. Однак, всупереч чималій кількості напрацювань в області дослідженого питання, аналіз ефективності та об'єктивності оцінки інвестиційної привабливості регіону та його вплив на інвестиційний клімат країни в цілому в період воєнного стану залишається актуальним на сьогоднішній день.

Метою дослідження є оцінка інвестиційної привабливості Одеського регіону.

В процесі дослідження були поставлені такі **завдання**:

- виокремити особливості поняття інвестиційної привабливості регіону;
- висвітлити основні методи оцінювання інвестиційної привабливості регіону;
- дослідити міжнародний досвід оцінювання інвестиційної привабливості регіону;
- проаналізувати сучасний стан інвестиційної привабливості України та Одеського регіону;
- проаналізувати політику державного регулювання інвестиційної привабливості регіону;
- виявити фактори та умови формування інвестиційної привабливості регіону;
- розглянути можливості впровадження зарубіжного досвіду відносно підвищення інвестиційної привабливості регіону;
- запропонувати пропозиції щодо посилення інвестиційної привабливості Одеського регіону;

Об'єктом дослідження є процес оцінки інвестиційної привабливості Одеського регіону.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних аспектів оцінювання інвестиційної привабливості регіону та формування пропозицій відносно шляхів її підвищення.

Методи дослідження. Задля вирішення поставлених завдань, було обрано наступні методи: метод спостережень, статистичної обробки фінансової інформації, порівняльного фінансово-економічного аналізу, системного аналізу, загальнонаукові методи аналізу й синтезу, індукції та дедукції. Для проведення комплексного аналізу застосовувалися методи комп'ютерного оброблення, аналізу і відображення інформації за допомогою програми Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження виступили законодавчі та нормативні документи, статистичні дані Державної служби статистики України та Головного управління статистики в Одеській області, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, а також матеріали періодичних видань та електронних ресурсів відкритого доступу мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (68 найменування). Загальний обсяг роботи становить 79 сторінки. Основний зміст викладено на 72 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 18 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи інвестиційної привабливості регіону**» розглядаються теоретичне поняття інвестиційної привабливості регіону; висвітлено основні методи оцінювання інвестиційної привабливості регіону; досліджено міжнародний досвід оцінювання інвестиційної привабливості регіону.

У другому розділі «**Аналіз інвестиційної привабливості Одеського регіону**» проаналізовано сучасний стан інвестиційної привабливості України та Одеського регіону; проаналізовано політику державного регулювання інвестиційної привабливості регіону; виявлено фактори та умови формування інвестиційної привабливості регіону.

У третьому розділі «**Шляхи підвищення інвестиційної привабливості Одеського регіону**» розглянуто можливості імплементації зарубіжного досвіду відносно підвищення інвестиційної привабливості регіону; запропоновано пропозиції задля посилення інвестиційної привабливості Одеського регіону.

ВИСНОВКИ

1. Незважаючи на те, що категорія «інвестиційна привабливість» дуже поширена в міжнародній теорії та практиці, наразі спостерігається значна різноманітність її ідентифікації. Така неоднозначність та багатовекторність призводять до принципово різного сприйняття та розуміння інвестиційної привабливості, що може призвести до викривлення реальної ситуації та невірних рішень при здійсненні державної економічної політики. В рамках

дослідження узагальнені основні підходи до трактування поняття «інвестиційна привабливість» та визначено, що в рамках даного дослідження дане поняття можна трактувати як сукупність об'єктивних та суб'єктивних показників, спрямованих на обґрунтування економічної доцільності інвестування потенційного проекту.

2. В сучасній економічній літературі спостерігається значна різноманітність в поглядах щодо категорія «інвестиційний процес», незважаючи на її дуже поширене використання. Така багатоваріантність призводить до різного сприйняття та розуміння інвестиційного процесу, що може призводити до викривлення реальної ситуації та прийнятті невірних управлінських рішень. В рамках дослідження виділені п'ять основних підходів до трактування поняття «інвестиційний процес» та визначено, що в рамках даного дослідження дане поняття можна трактувати як серію циклів фінансування, які повторюються протягом певного періоду часу для різних проектів, передбачаючи зв'язок між його учасниками і конкретним інвестиційним середовищем, в якому він відбувається.

3. Розглянуті основні методи дослідження інвестиційної привабливості регіонів: статистичні, експертні, рейтингові. Виділені переваги та недоліки кожного з них. Виокремлено основні методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості, які було диференцiovано за рівнем економічної системи (мікрорівень, мезорівень, макрорівень) та надано характеристику специфіки кожного з них.

4. Практика розвинених країн довела, що активізація корпоративної інвестиційної діяльності потребує державної підтримки. Найпоширенішими інструментами стимулювання інвестиційного процесу в більшості країн є податкові пільги, податкові інвестиційні кредити, субсидії, кредити, підтримка депресивних територій і пріоритетних галузей. Стимулювання інвестиційної діяльності потребує системного підходу до створення інвестиційної привабливості країни та оптимізації регулювання державної інвестиційної політики, оскільки вибіркоче стимулювання може суттєво знизити ефективність інвестиційних процесів.

5. Аналіз основних індексів на які орієнтуються інвестори показав, що індекс інвестиційної привабливості України знизився через військову агресію РФ в Україну, однак позитивна динаміка індексу людського розвитку, індексу процвітання дає позитивний тренд на підвищення супутніх індексів в майбутньому. Близько 70% прямих іноземних інвестицій складають інвестиції з країни ЄС, до того ж більше 50% з них припадає на Кіпр та Нідерланди, що свідчить про повернення в Україну капіталів вивезених раніше з України, та недостатню зацікавленість на даний момент іноземними інвесторами до інвестування в Україну. Пік ПІІ в Одеський регіон, за останні роки, був в 2016 році, коли вони склали 2,5 млрд. дол. США, в подальшому почався спад обсягів до 1,6 млрд. дол. США., що склало 64% до максимуму. Спрогнозовано майбутні обсяги ПІІ, за незмінних умов формуючих інвестиційну привабливість регіону, до 2025 року коли обсяг ПІІ складе 1,265 млрд. дол. США в 2021 році, що становить лише 50,6% від максимуму. Достовірність

прогнозу підтверджує, коефіцієнт детермінації R^2 рівний одиниці. Приведені дані свідчать про необхідність прийняття заходів щодо покращення інвестиційної привабливості регіону.

6. Оцінено політику державного регулювання інвестиційної привабливості регіону. Будо проаналізовано основні законодавчі акти які впливають на інвестиційну привабливість як країни в цілому, так і окремого регіону. Виявлено недостатній розвиток законодавчої бази, що не стимулює до вкладання капіталу провідних іноземних інвесторів.

7. Розглянуто негативні та позитивні фактори, які впливають на інвестиційну привабливість Одеського регіону. Був проведений SWOT-аналіз Одеського регіону, за результатами якого були виявлені сильні та слабкі сторони регіону, а також, можливості та загрози, з якими може зустрітись потенційний інвестор. Найбільшою перевагою Одеського регіону залишається вдале географічне положення, розвинута інфраструктура, які дають можливість подальшого розвитку: логістичного напрямку підприємницької діяльності, туристично-рекреаційної галузі, сфери альтернативної енергетики, експортоорієнтованих галузей переробної промисловості.

8. Проаналізувавши світовий досвід посилення інвестиційної привабливості економіки, можна зробити висновок, що досвід Польщі та Австрії найбільш підходить до впровадження під існуючі умови нашої країни, незважаючи на те, що інвестиційна політика України має негативні особливості, зумовлені, насамперед, економічними та політичними чинниками. Впровадження досвіду вищезгаданих країн, в економічну дійсність України, можливий лише за умови критичного осмислення по їх адаптації в національне середовище. Результатом цього буде поштовх інвестиційним процесам як в Одеському регіоні так і в економіці в цілому.

9. Запропоновані пропозиції щодо підвищення інвестиційної привабливості Одеського регіону, які згруповано за напрямками: зовнішньоекономічна діяльність та інвестиційна політика і природокористування та безпека життєдіяльності людини. Підвищення інвестиційної привабливості створить умови для інтенсифікації інвестиційного процесу, який посприє зростанню як економіки Одеського регіону так і економіки країни в цілому.

АНОТАЦІЯ

Петруняк С. В. «Інвестиційна привабливість Одеського регіону та заходи щодо її забезпечення»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2024.

У роботі розглядаються теоретичні особливості поняття інвестиційної привабливості регіону. Висвітлено основні методи оцінювання інвестиційної привабливості регіону. Досліджено міжнародний досвід оцінювання інвестиційної привабливості регіону.

Проаналізовано сучасний стан інвестиційної привабливості України та Одеського регіону. Проаналізовано політику державного регулювання інвестиційної привабливості регіону. Виявлено фактори та умови формування інвестиційної привабливості регіону.

Розглянуто можливості імплементації зарубіжного досвіду відносно підвищення інвестиційної привабливості регіону. Запропоновані пропозиції задля посилення інвестиційної привабливості Одеського регіону.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестиційна привабливість регіону.

ANNOTATION

Petruniak S. V. "Investment attractiveness of the Odesa region and measures to ensure it"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 076 "Entrepreneurship, trade and exchange activity" for the educational program «Economics and business planning». Odesa National Economic University. Odesa, 2024.

The paper examines the theoretical features of the concept of investment attractiveness of the region. The main methods of assessing the investment attractiveness of the region are highlighted. The international experience of assessing the investment attractiveness of the region was studied.

The current state of Ukraine's investment attractiveness is analyzed. The policy of state regulation of the investment attractiveness of the region is analyzed. The factors and conditions of formation of the investment attractiveness of the region have been identified.

Possibilities of implementing foreign experience regarding increasing the investment attractiveness of the region are considered. Offers for strengthening the investment attractiveness of the Odesa region are proposed.

Keywords: investment, investment attractiveness, investment attractiveness of the region.